

Systemy Informacji Geograficznej

GEOINFORMACJA, II

ANNA DMOWSKA

Analiza rzeźby terenu

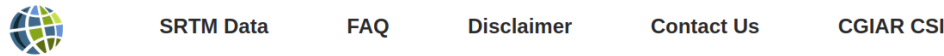
Ćwiczenie

- Wyliczenie podstawowych charakterystyk rzeźby terenu (spadków i ekspozycji) dla obszaru obejmującego województwo wielkopolskie
- Wykonanie wizualizacji w postaci mapy cieniowania rzeźby (*Hillshade*).

Dane

Ćwiczenie zostanie wykonane w oparciu o cyfrowy model rzeźby terenu SRTM.
Dane można pobrać ze strony: <https://srtm.csi.cgiar.org/srtmdata/>

Download Manager

- Resampled SRTM data, spatial resolution approximately 250 meter on the line of the equator, for the entire globe are available: (Click here)
- Spatial resolution approximately 30 meter on the line of the equator:

1 Tile Size

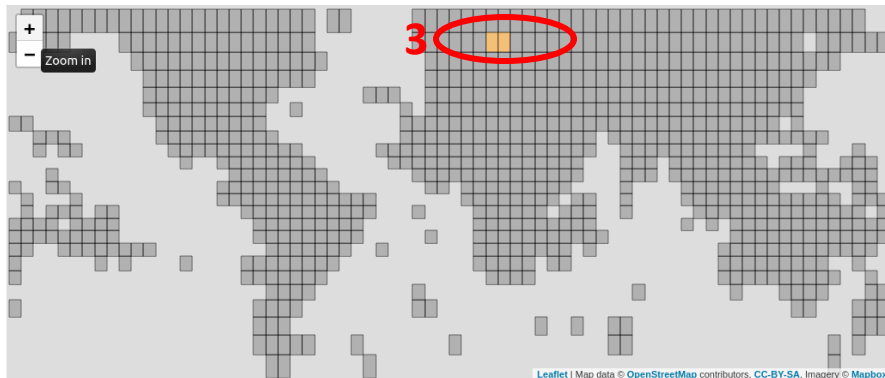
- Tile 5 x 5 degree
- Tile 30 x 30 degree

2 Format

- Geo TIFF
- Esri ASCII

4 Search

3

<p>5</p> <p>Download SRTM</p>	<p>Description</p> <p>Product: SRTM 90m DEM Version 4 Data File Name: srtm_40_02.zip Mask File Name: srtm_mk_40_02.zip Latitude Min: 15 N Max: 20 N Longitude Min: 50 E Max: 55 E Center Point Lat: 17.5 N Long: 52.5 E</p>	<p>Location</p>	<p>Image</p>
<p>Download SRTM</p>	<p>Description</p> <p>Product: SRTM 90m DEM Version 4 Data File Name: srtm_41_02.zip Mask File Name: srtm_mk_41_02.zip Latitude Min: 20 N Max: 25 N Longitude Min: 50 E Max: 55 E Center Point Lat: 22.5 N Long: 52.5 E</p>	<p>Location</p>	<p>Image</p>

Na potrzeby ćwiczenia wystarczy pobrać tylko 1 fragment (plik srtm_40_02) obejmujący województwo wielkopolskie. W celu wykonania analizy dla całej Polski potrzebne byłyby dwa pliki.

Dane

Pobieranie SRTM:

- Uruchom w przeglądarce internetowej stronę <https://srtm.csi.cgiar.org/srtmdata/>
  - (1) Wybierz *Tile size: 5x5 degree*;
  - (2) Wybierz *Format – Geotiff*.
  - (3) Wskaż na mapie kwadraty obejmujące obszar Polski.
  - (4) Wybierz *Search*.
  - (5) W nowym oknie, które się pojawi wybierz *Download SRTM*, aby pobrać fragment SRTM.
- Wypakuj plik.

Przygotowanie danych

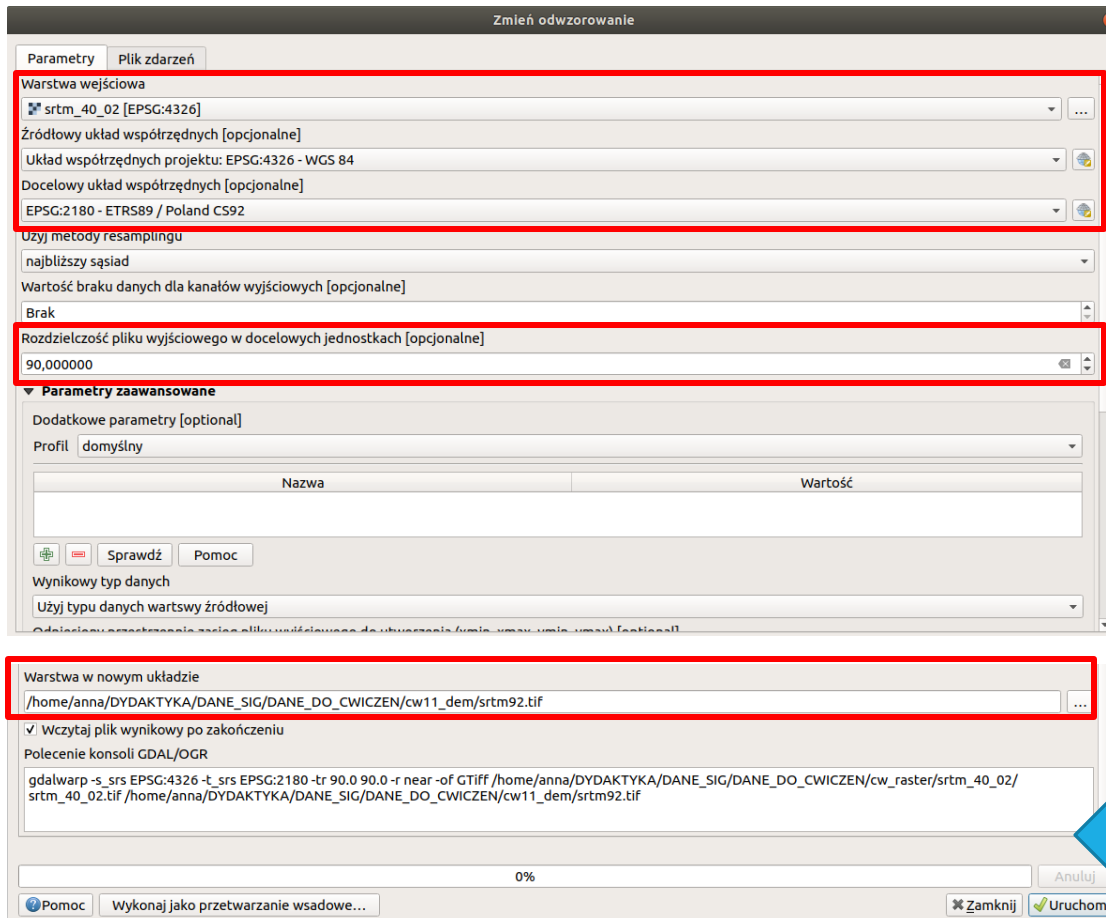
Pobrane dane są w układzie odniesienia WGS84.

Należy je przekształcić do PUWG1992 (EPSG:2180), ustawiając rozdzielczość danych jako 90 m.

Następnie dane należy dociąć do prostokąta zawierającego obszar województwa wielkopolskiego.

Przygotowanie danych

Zmiana odwzorowania

Raster – Odwzorowania - Zmień odwzorowanie (Raster-Projection-Warp)

- Warstwa wejściowa: srtm_40_02
- Źródłowy układ współrzędnych: WGS84 (EPSG:4326)
- Docelowy układ współrzędnych: PUWG1992 (EPSG:2180)
- Rozdzielczość pliku wyjściowego w docelowych jednostkach: 90m
- Warstwa w nowym układzie: zapisać warstwę do pliku srtm92.tif

Polecenie biblioteki GDAL

Przygotowanie danych

Przycięcie danych - maska

- Przycięcie warstwy rastrowej do granic poligonu wektorowego - ***Raster - Cięcie - Przytnij raster do maski (Raster-Extraction-Clipper)***
- Pobranie granicy województwa wielkopolskiego (Wtyczka GIS Support)
- Wyznaczenie poligonu o zasięgu województwa wielkopolskiego (*Wektor - Narzędzia badawcze - Wyodrębnij zasięg warstwy*) - do tej warstwy zostanie docięta warstwa rastrowa.

PRG - granice administracyjne

Więcej informacji na [stronie wtyczki](#)

Pobierz granice wybierając z listy:

Stopień podziału administracyjnego:

Typ jednostki:

Filtruj jednostki według nazwy: (opcjonalne)

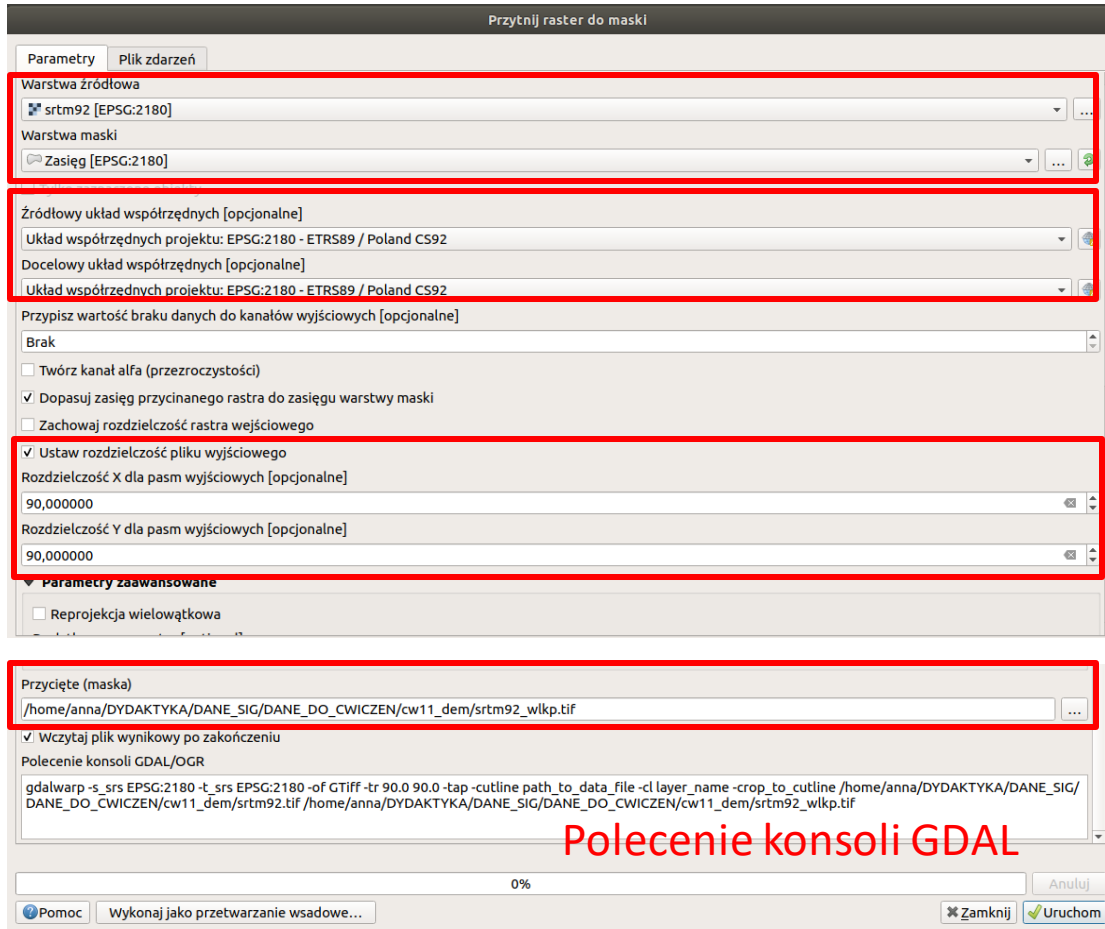
Jednostkę dla której zostanie pobrany podział:

Wtyczka GIS Support – pobranie warstwy dla wybranego województwa

Przygotowanie danych

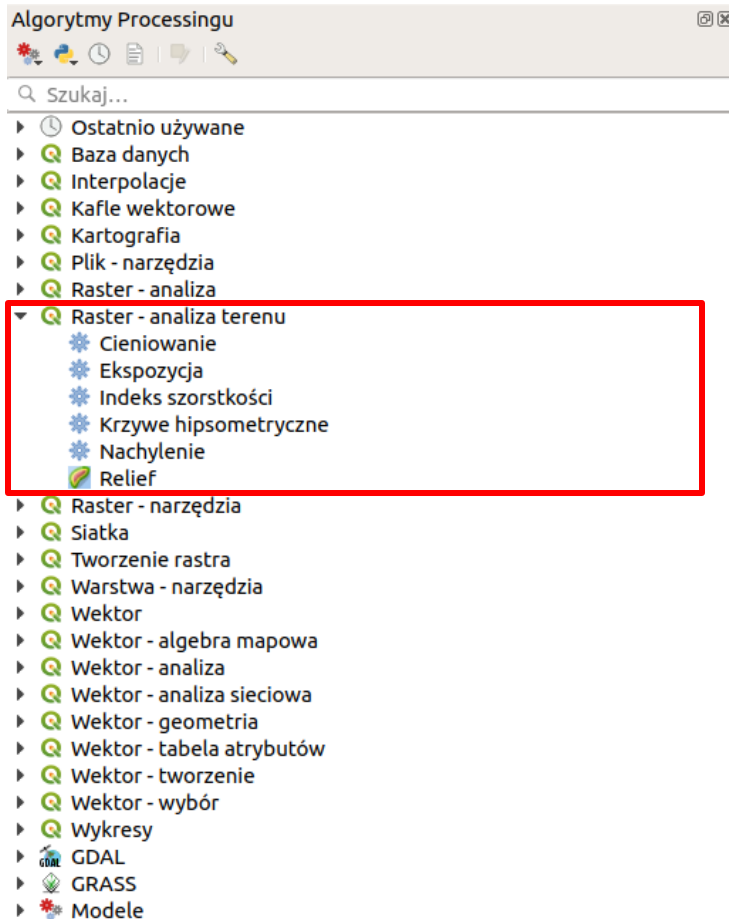
Przycięcie danych

Raster - Cięcie - Przytnij raster do maski (Raster-Extraction-Clipper)

- Warstwa źródłowa: srtm92
- Warstwa maski: Zasięg
- Źródłowy układ współrzędnych: PUWG1992 (EPSG:2180)
- Docelowy układ współrzędnych: PUWG1992 (EPSG:2180)
- Zaznaczyć "Ustaw rozdzielczość pliku wyjściowego". Podać 90m jako rozdzielczość x oraz rozdzielczość y.
- Przycięcie (maska): zapisać warstwę do pliku srtm92_wlkp.tif

Analiza rzeźby terenu w QGIS

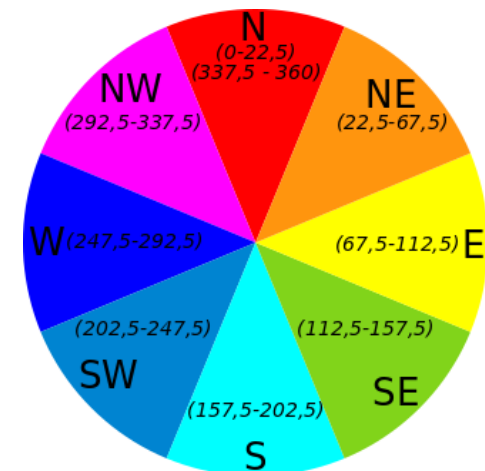
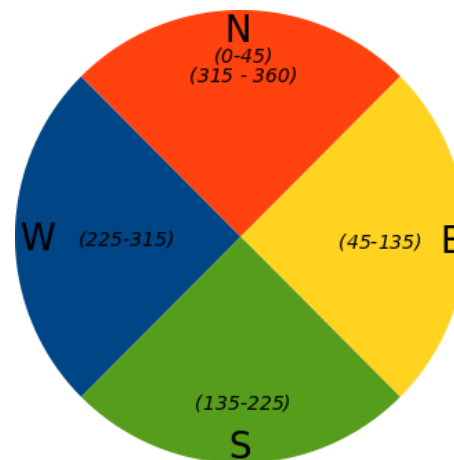
Processing – Panel algorytmów - Raster-analazy terenu dostarcza kilku narzędzi do przeprowadzenia analizy terenu w QGIS

https://docs.qgis.org/3.22/en/docs/training_manual/rasters/terrain_analysis.html

Analiza rzeźby terenu w QGIS

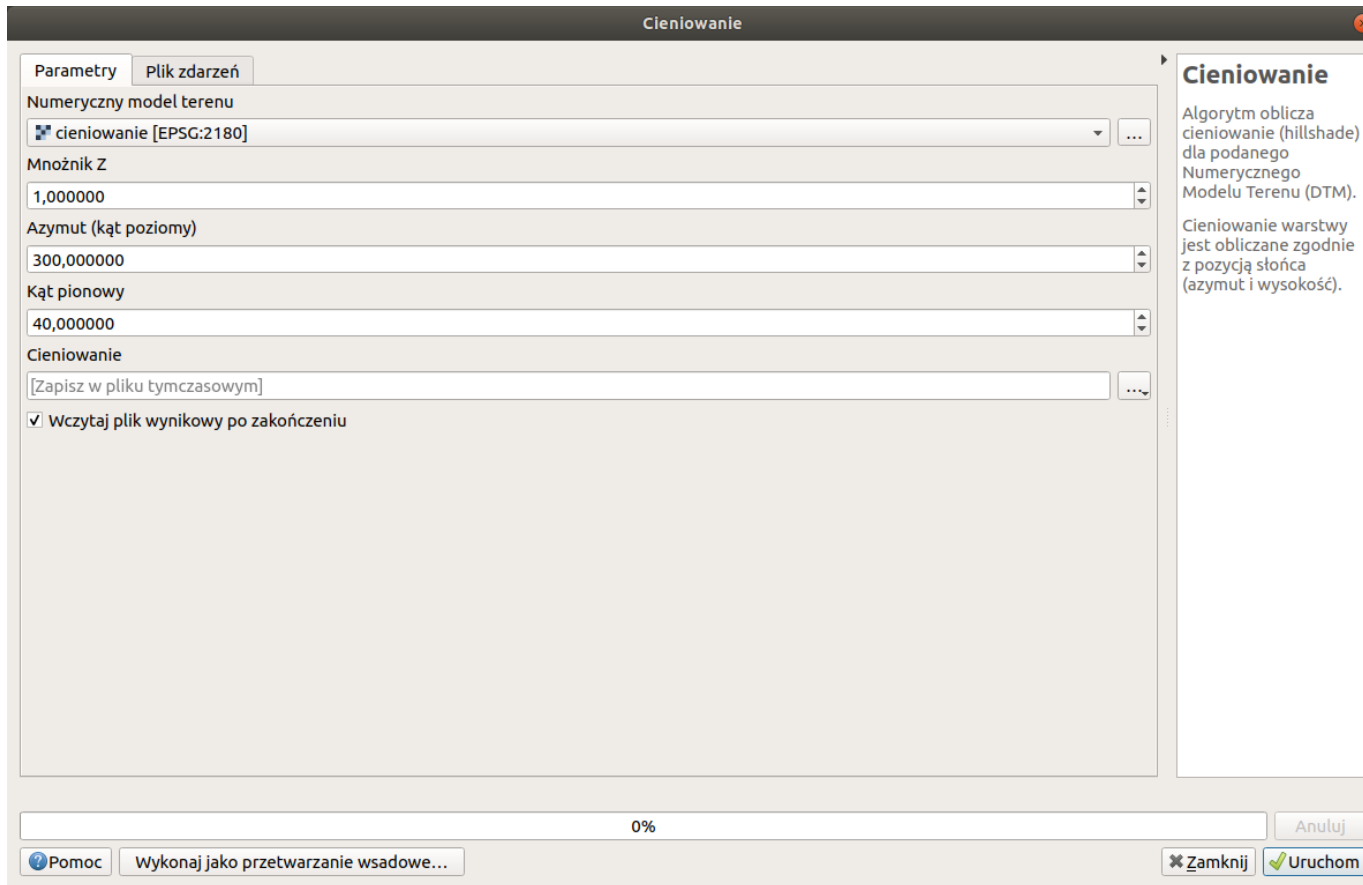
Processing – Panel algorytmów - Raster-analizy terenu dostarcza kilku narzędzi do przeprowadzenia analizy terenu w QGIS:

- Cieniowanie – metoda wizualizacji rzeźby terenu
- Nachylenie (spadki) - określa jak stromy jest stok (wyrażony w stopniach)
- Ekspozycje - wyrażona jako kierunek, w którym teren jest nachylony (wyrażony w stopniach w zakresie 0-360, 0 – kierunek N)

Analiza rzeźby terenu

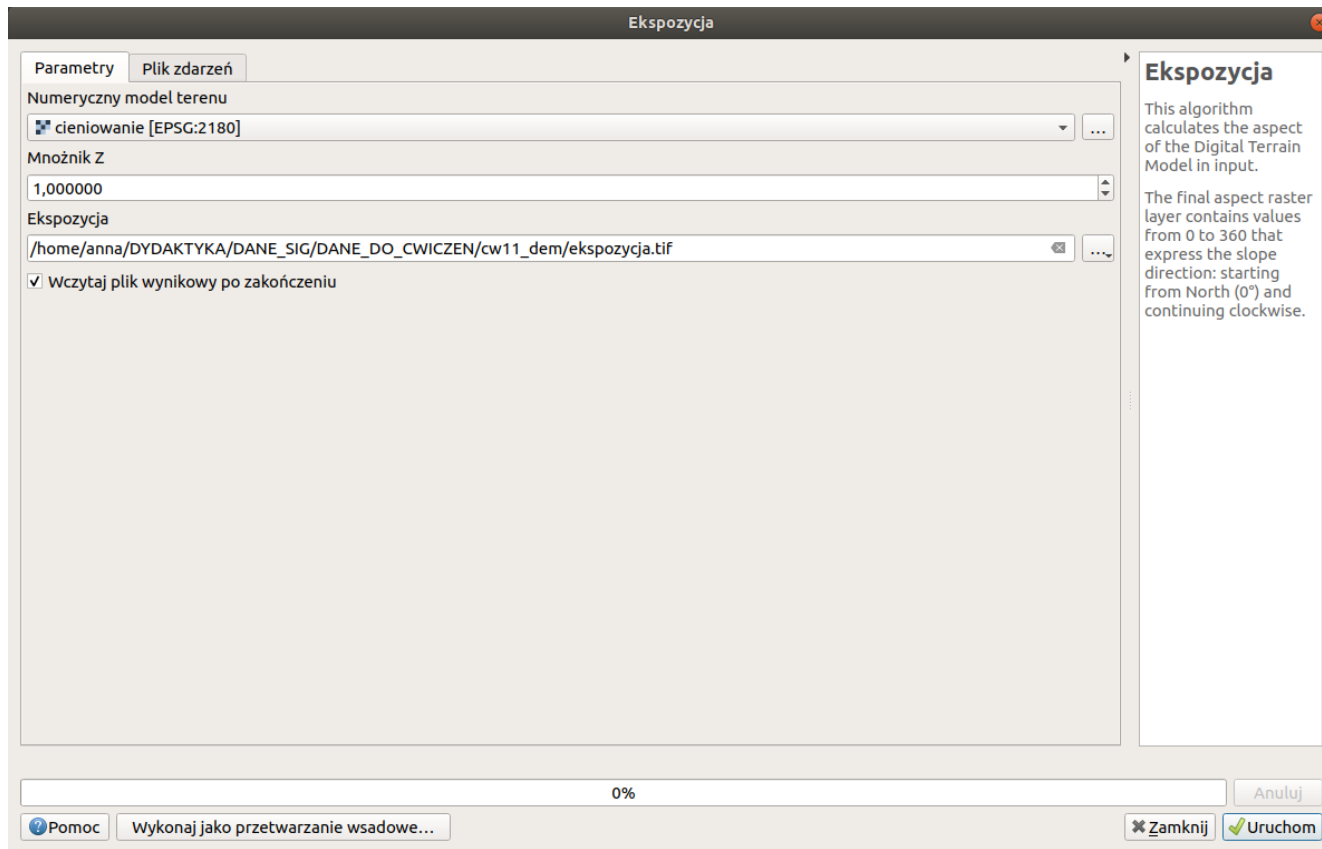
Cieniowanie (Hillshade)

Analiza rzeźby terenu

Ekspozycje (Aspect)

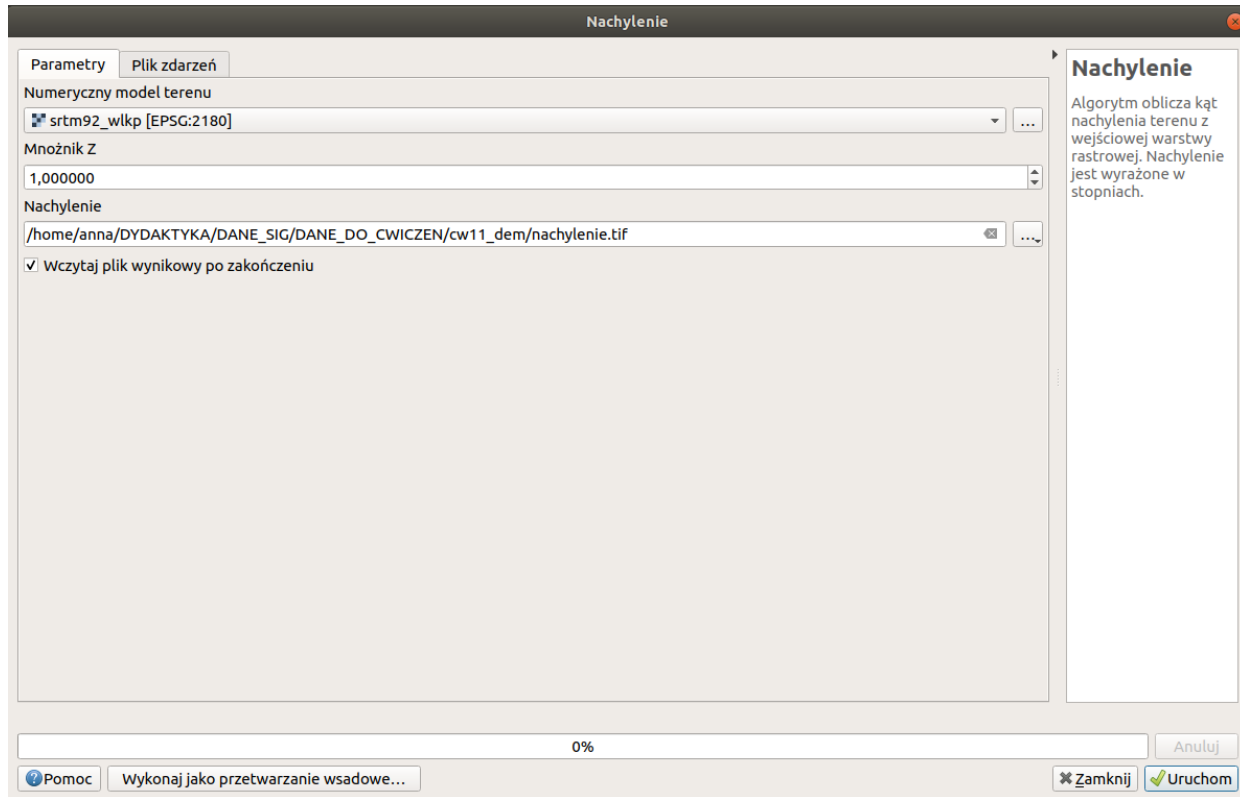

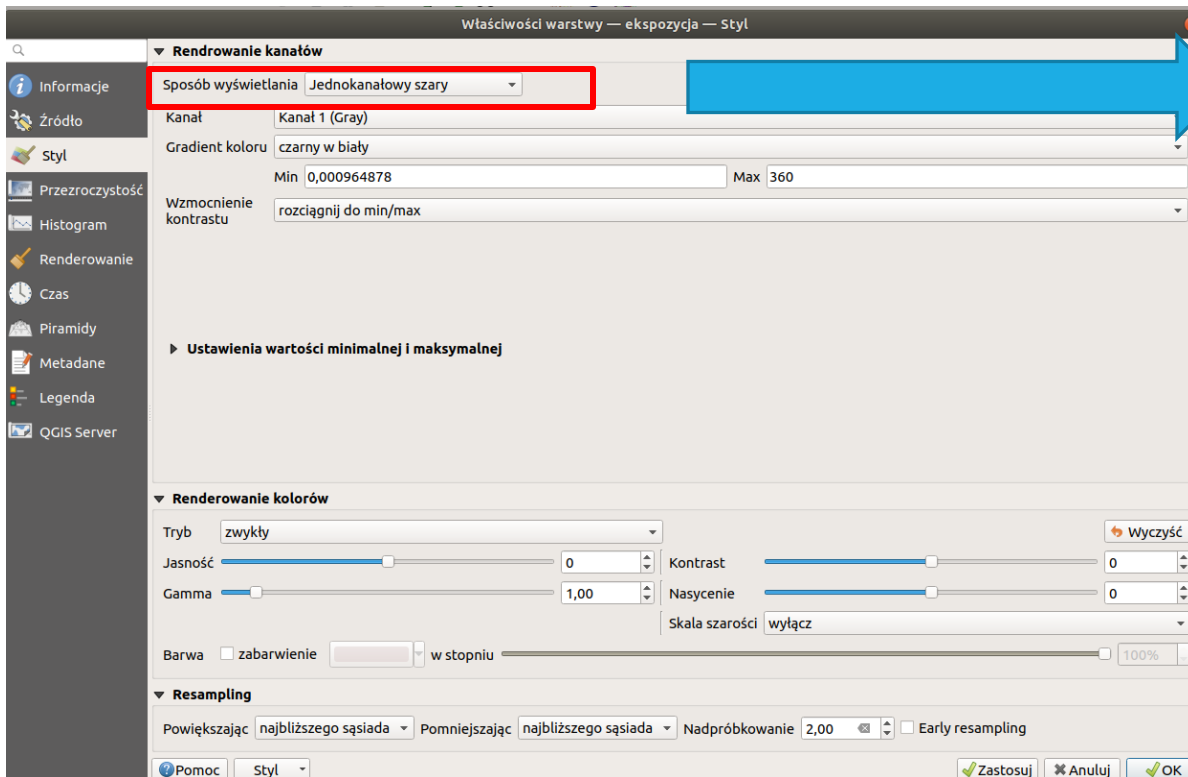
Analiza rzeźby terenu

Nachylenie (Slope)

Stylizacja warstwy rastrowej

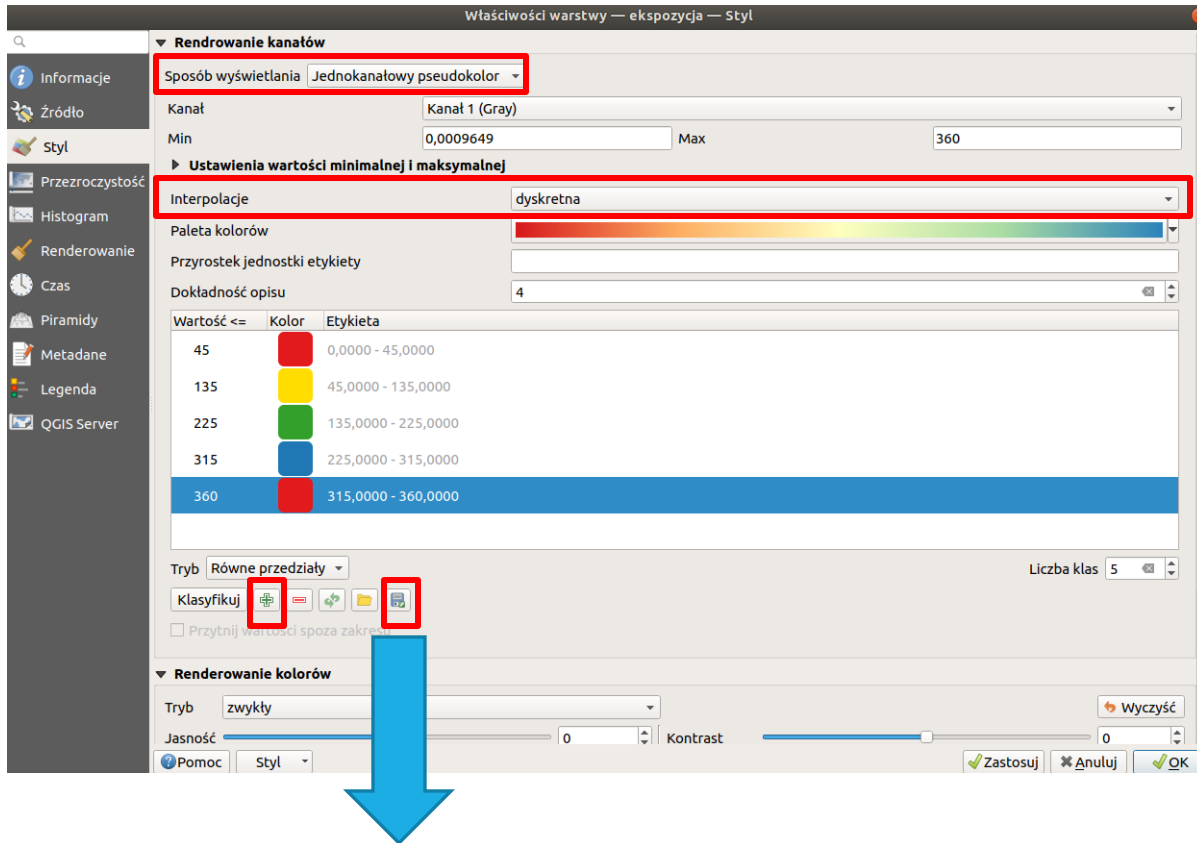

- Kolor wielokanałowy
- Paleta/Unikalne wartości
- Jednokanałowy szary
- Jednokanałowy pseudokolor**
- Cieniowanie
- Warstwie

Wskazać Sposób wyświetlania - Jednokanałowy pseudokolor

Stylizacja warstwy rastrowej

Ekspozycje

Wybrać Interpolacja – dyskretna.
(Zostaną przypisane wskazane kolory do przedziałów kolorów, brak interpolacji koloru; np. Wszystkie wartości między 45-135 mają przypisany kolor żółty)

Używając znaku + dodać 5 przedziałów.
Podać wartości 0, 45, 135, 225, 360
Ustawić kolory

Ikonka "dyskietki" pozwala na zapisanie stylizacji do pliku txt.

```
# Generowany przez QGIS plik eksportu kolorów mapy
INTERPOLATION:DISCRETE
45,227,26,28,255,0,0000 - 45,0000
135,255,221,0,255,45,0000 - 135,0000
225,51,160,44,255,135,0000 - 225,0000
315,31,120,180,255,225,0000 - 315,0000
360,227,26,28,255,315,0000 - 360,0000
```


Stylizacja warstw rastrowych

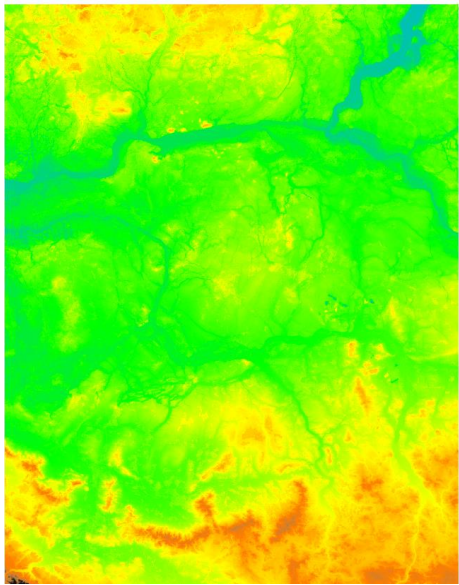
Nachylenie

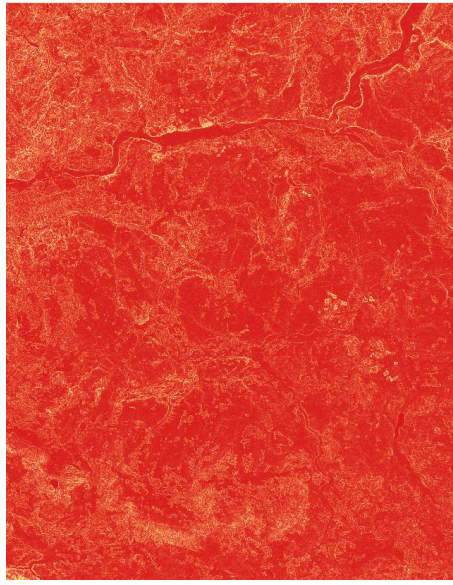
Ustawić wybraną paletę dla warstwy nachylenie.

Stylizacja warstwy rastrowej

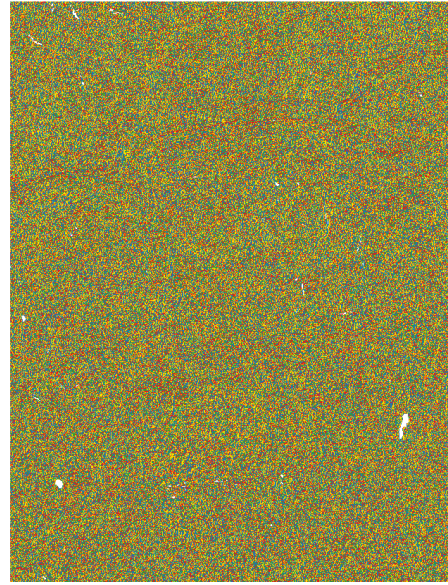

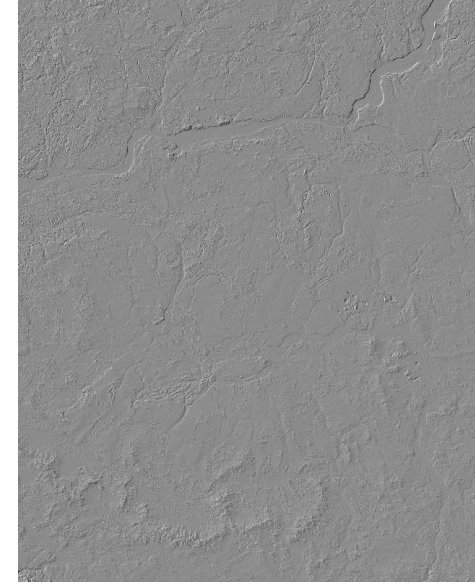
DEM

Spadki

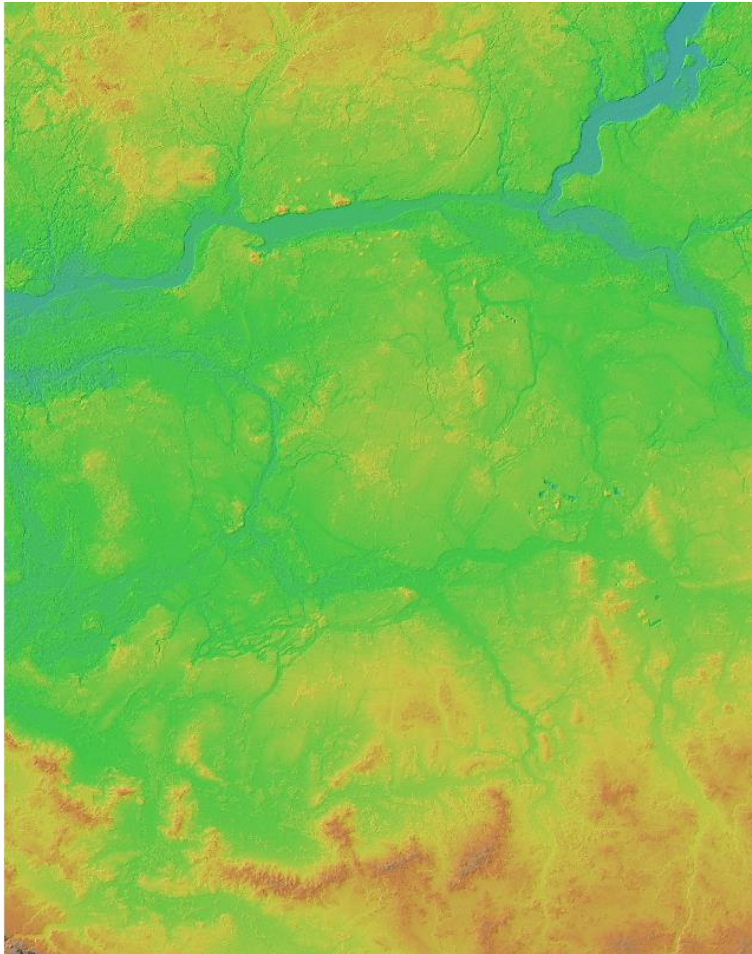

Ekspozycje

Cieniowanie

Cieniowanie rzeźby

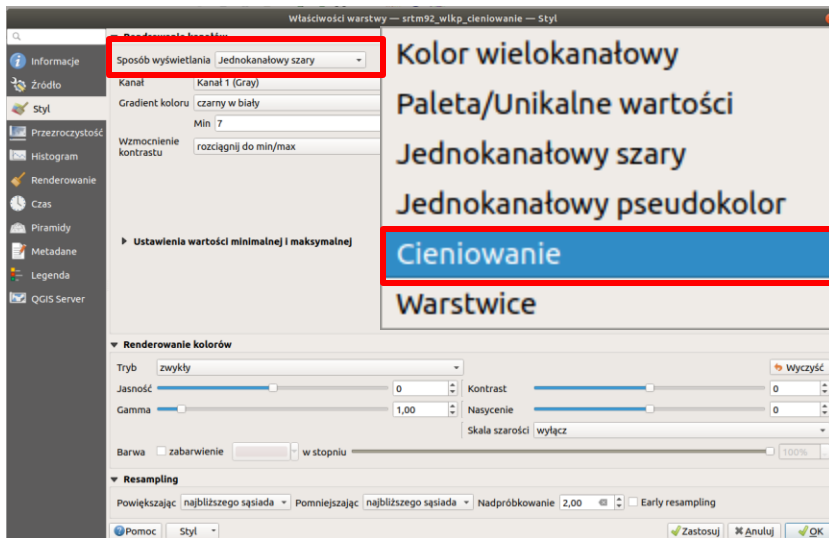

Wykonanie mapy cieniowania rzeźby na podstawie "wyliczonej" warstwy z cieniowaniem

- W panelu warstw w QGIS ustawić warstwy w następującej kolejności (od góry): dem (srtm92_wlkp) a potem hillshade (cieniowanie). Pozostałe warstwy wyłączyć z widoku wyświetlania.
- Ustawić przezroczystość (Transparency) na około 50% dla warstwy dem (srtm92_wlkp).

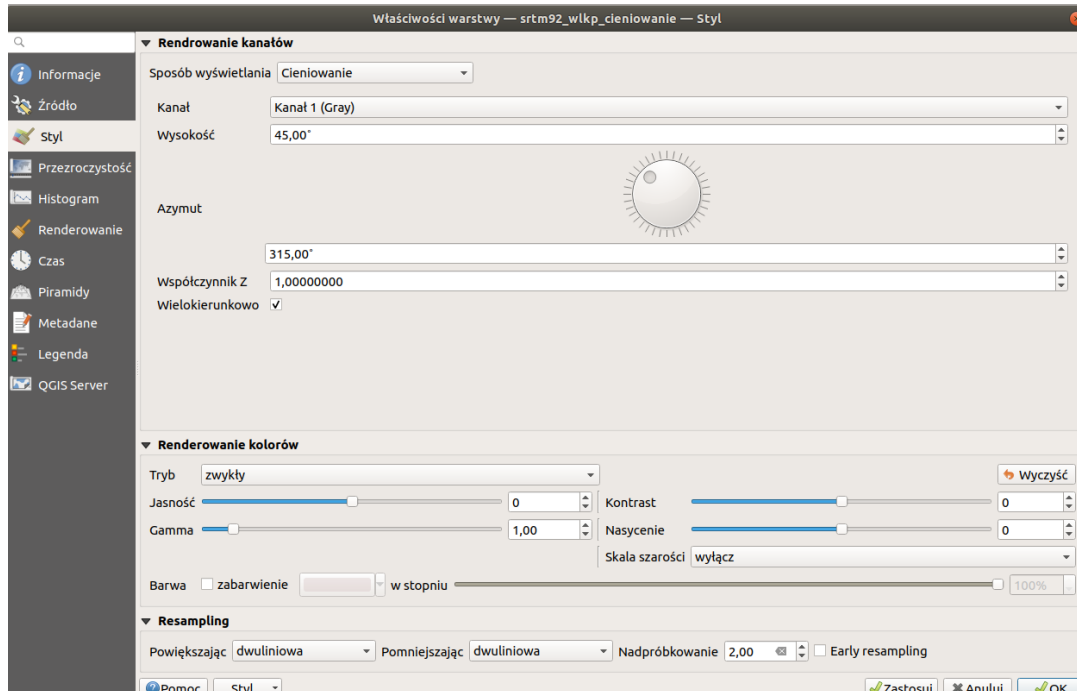

Cieniowanie rzeźby

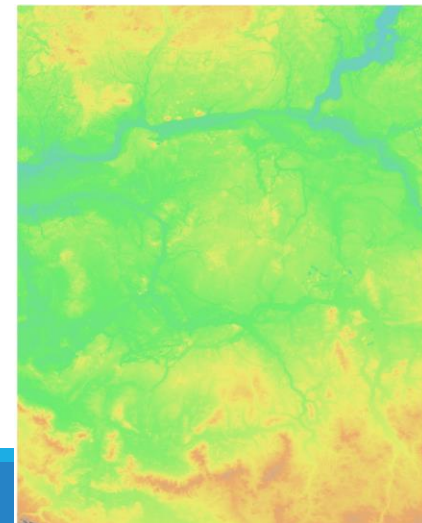
- Mapę cieniowania rzeźby (hillshade) można obliczyć wykorzystując jedno z narzędzi Analizy rzeźby terenu
- QGIS daje także możliwość “wykonania” mapy cieniowania tylko na potrzeby wizualizacji.
- W panelu warstw w QGIS utworzyć kopię (opcja Duplikuj warstwę) warstwy srtm92_wlkp i zmienić jej nazwę na srtm92_wlkp_cieniowanie
- Dla warstwy srtm92_wlkp_cieniowanie zmienić sposób wyświetlania w zakładce Styl na Cieniowanie

Cieniowanie rzeźby

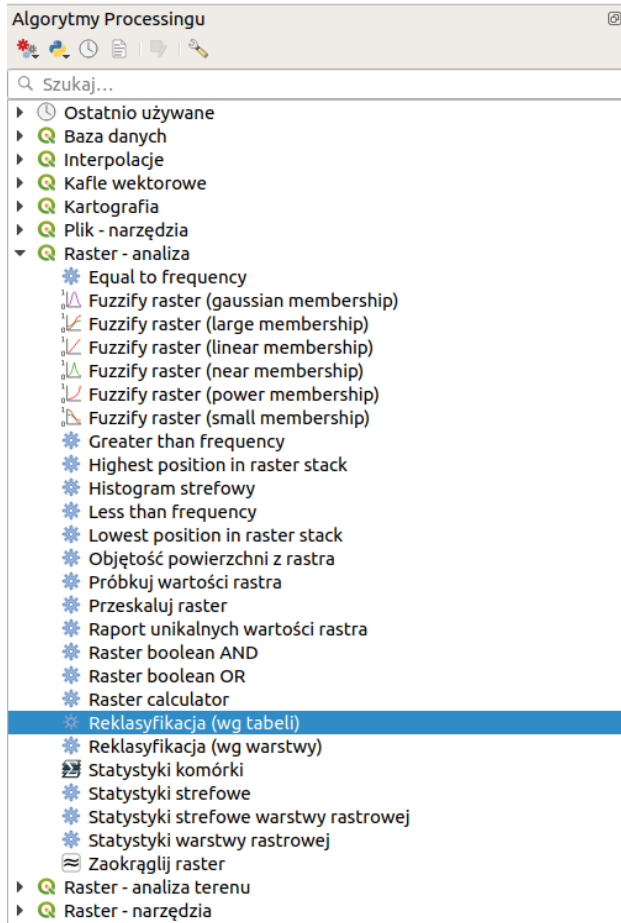

Wybrać następujące opcje:

- Resampling –dwuliniowo (Bilinear)
- Zaznaczyć opcję Wielokierunkowo (Multidirectional)
- Można zmienić także Współczynnik Z (Z Factor).

Reklasyfikacja wartości

Reklasyfikacja warstwy *ekspozycja* do 4 klas:

- 1 – ekspozycje północne
- 2 – ekspozycje wschodnie
- 3 – ekspozycje południowe
- 4 – ekspozycje zachodnie

Narzędzie reklasyfikacji znajduje się w
*Processing – Algorytmy Processingu – Raster –
analiza – Reklasyfikacja (wg tabeli)*

Reklasyfikacja wartości

Reklasyfikacja (wg tabeli)

Parametry | Plik zdarzeń

Warstwa rastrowa
ekspozycja [EPSG:2180]

Numer kanału
Kanał 1 (Gray)

Tabela reklasyfikacji
Niezmienna tabela (5x3) ...

Zaawansowane parametry

Wyjściowa wartość braku danych
-9999,000000

Granice zasięgu
min < wartość <= max

Używaj wartości no data, gdy żaden zakres nie jest zgodny z wartością

Wynikowy typ danych
Int16

Raster po reklasyfikacji
/home/anna/DYDAKTYKA/DANE_SIG/DANE_DO_CWICZEN/cw11_dem/ekspozycja_rcl2.tif

Wczytaj plik wynikowy po zakończeniu

0%

Pomoc | Wykonaj jako przetwarzanie wsadowe... | Zamknij | Uruchom

Reklasyfikacja (wg tabeli)

Algorytm ponownie klasyfikuje kanał rastra, przypisując nowe wartości klas w oparciu o zakresy wybrane w tabeli

Zdefiniowanie tabeli reklasyfikacji (patrz kolejny slajd)

Granice przedziałów

Typ danych

Reklasyfikacja wartości

Tabela reklasyfikacyjna dla ekspozycji

Reklasyfikacja (wg tabeli)

Parametry Plik zdarzeń

Tabela reklasyfikacji

	Minimum	Maksimum	Wartość
1	0	45	1
2	45	135	2
3	135	225	3
4	225	315	4
5	315	360	1

OK
Anuluj
Dodaj wiersz
Usuń wiersz(e)
Usuń wszystko

Reklasyfikacja (wg tabeli)
Algorytm ponownie klasyfikuje kanał rastra, przypisując nowe wartości klas w oparciu o zakresy określone w ustalonej tabeli.

0%

Pomoc Wykonaj jako przetwarzanie wsadowe... Zamknij Uruchom

Stylizacja warstwy

Właściwości warstwy — ekspozycja_rcl2 — Styl

▼ Renderowanie kanałów

Sposób wyświetlania: Paleta/Unikalne wartości

Kanał: Kanał 1 (Gray)

Paleta kolorów: Random colors

Wartość	Kolor	Etykieta
---------	-------	----------

Klasyfikuj   Usuń wszystkie

▼ Renderowanie kolorów

Tryb: zwykły

Jasność: 0

Kontrast: 0

Gamma: 1,00

Nasycenie: 0

Skala szarości: wyłącz

Barwa zabarwienie w stopniu 100%

▼ Resampling

Powiększając: najbliższego sąsiada Pomniejszając: najbliższego sąsiada Nadpróbkowanie: 2,00 Early resampling

Stylizacja warstwy

Właściwości warstwy — ekspozycja_rcl2 — Styl

Rendrowanie kanałów

Sposób wyświetlania: Paleta/Unikalne wartości

Kanał: Kanał 1 (Gray)

Paleta kolorów: Random colors

Wartość	Kolor	Etykieta
1		1
2		2
3		3
4		4

Klasyfikuj   Usuń wszystkie

Rendrowanie kolorów

Tryb: zwykły

Jasność: 0

Kontrast: 0

Gamma: 1,00

Nasylenie: 0

Skala szarości: wyłącz

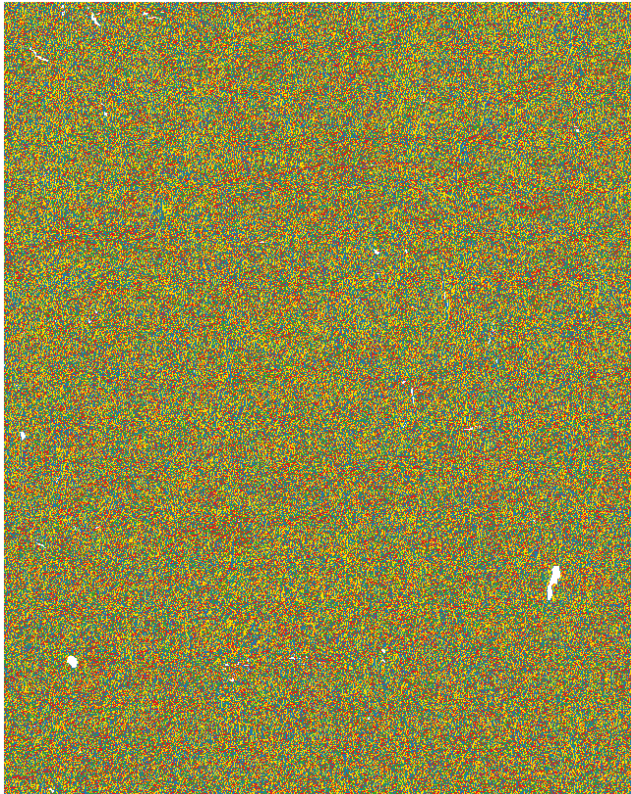
Barwa: zabarwienie w stopniu 100%

Resampling

Powiększając: najbliższego sąsiada Pomniejszając: najbliższego sąsiada Nadpróbkiwanie: 2,00 Early resampling

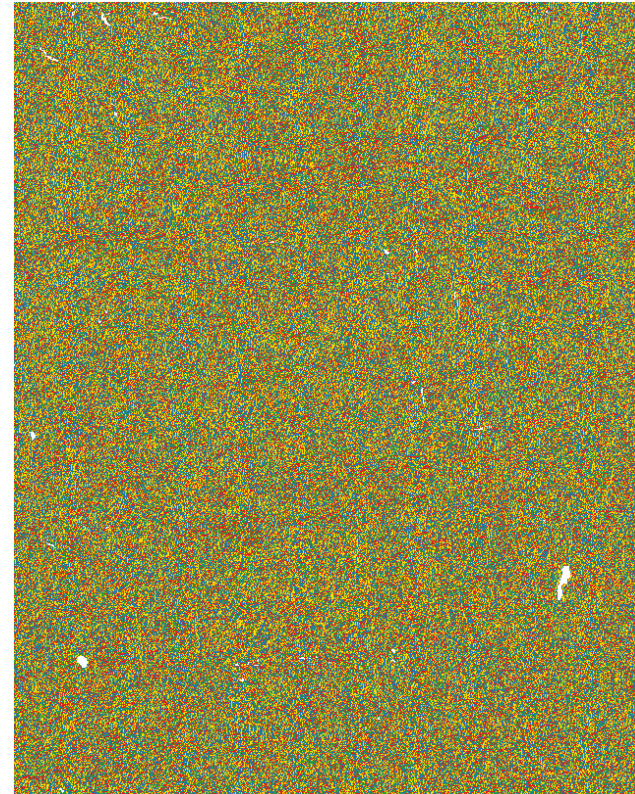
 Styl

Stylizacja warstwy

ekspozycja_rcl2

- 1
- 2
- 3
- 4

ekspozycja

- 0,0000 - 45,0000
- 45,0000 - 135,0000
- 135,0000 - 225,0000
- 225,0000 - 315,0000
- 315,0000 - 360,0000

Zadanie

Wyznaczenie 4 grup obszarów:

- 11: Małe spadki, małe wysokości
- 12: Małe spadki, duże wysokości
- 21: Duże spadki, małe wysokości
- 22: Duże spadki, duże wysokości

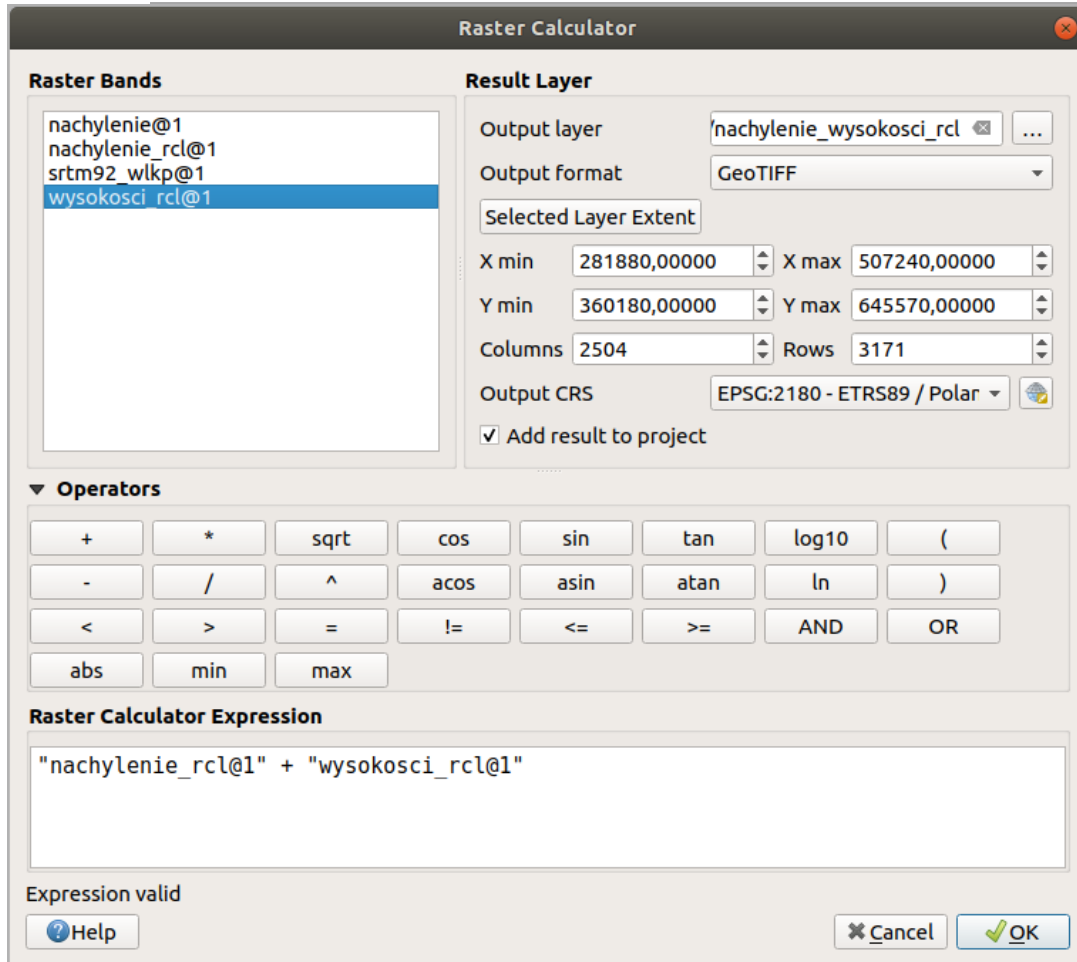
Wartość	Po reklasyfikacji
Spadki	
0-2	10
>2	20
Wysokość	
0-100	1
> 100	2

Zadanie

- Reklasyfikacja spadków (warstwa nachylenie) na 2 klasy (spadki_rcl) (Ustawić typ danych Int16)
- Reklasyfikacja wysokości (warstwa srtm92_wlkp) na 2 klasy (wysokosci_rcl) (Ustawić typ danych Int16)
- Dodanie warstw spadki_rcl oraz wysokosci_rcl
- Przypisanie stylizacji do warstwy wynikowej

Kalkulator rastrów - operacje algebraiczne na danych rastrowych

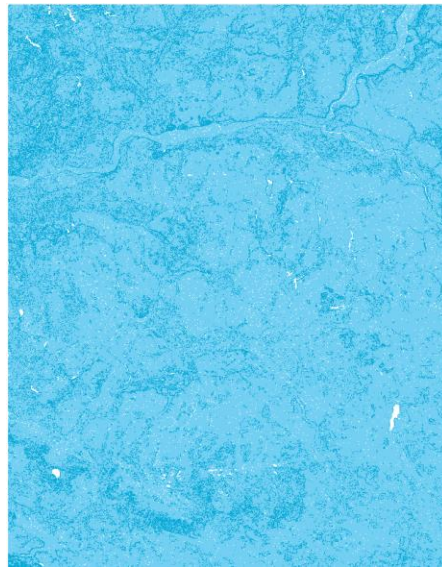
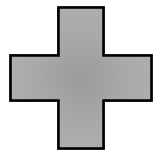

Zadanie

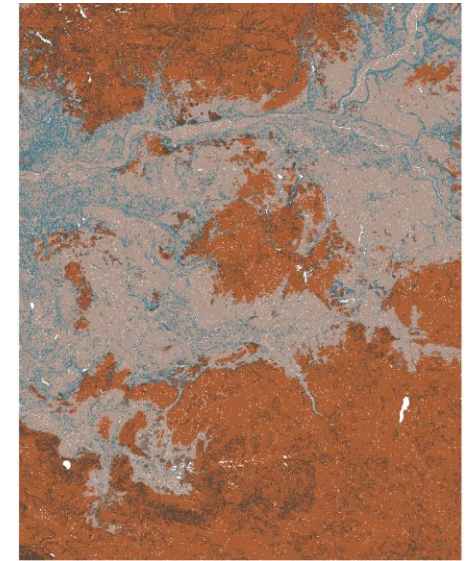

Zreklasyfikowane
wysokości

Zreklasyfikowane
nachylenie

Mapa wynikowa

21	22
11	12